

Թեղէ մէյմէկ պզտիկ խողովակներ անցու, որպէս զի մեղրամոմը պատ-
րոյգներուն վրայ Թափելու ատենդ
ան ծայրերուն վրայ ալ չթափուի, որ
ետքը դժուար չվառի: Ենոնց վրայ մէյ-
մէկ շերեփ մեղրամոմ Թափելէդ ետ-
քը՝ զատ զատ կախէ զանոնք շրջանա-
կին ճանկերուն վրայ, ու ան շրջանա-
կը դարձնելով՝ նորէն նորէն Թափէ
վրանին մեղրամոմը. բայց նայէ որ
կամաց կամաց լեցնես՝ որպէս զի ա-
ւելի մեղրամոմ բռնէ վրանին, և հա-
լածը տակի տաշտին մէջ վազէ: Եւս
պէս տասը տասուերկու անգամ կը
Թափես, ինչուան որ մեծ կամ պզտի
մոմերը ուզածիդ չափ հաստընան.
առջի Թափելուն՝ պատրոյգը միայն
կը թրջի, երկրորդին կը սկսի ծած-
կուիլ, իսկ չորրորդին կը սկսի ձեա-
նալ ու հաստընալ: Իսկ մոմերուն
ծայրերը կոնոնաձև ընելու համար՝
պէտք է որ չորրորդ անգամ Թափե-
լէդ ետքը՝ կամաց կամաց աւելի վա-
րէն սկսիս Թափել. և Թէ որ Թափե-
լու մոմերդ շատ երկայն են (որով
փայտէ շրջանակն ալ հարկ կ'ըլլայ ա-
ւելի բարձր կախել), ան ատեն սան-
դուխ մը դնելով կրնաս ելլել ու մեղ-
րամոմը Թափել, որ աւելի դիւրին
կ'ըլլայ:

Մոմերը Թափելէդ ետքը, երբոր
դեռ տաք են՝ բրդէ կըտաւներու մէջ
պատէ, որպէս զի կակուղ մնան. ետ-
քը մէկիկ մէկիկ առ ու երկայն ու
լայն ողորկ սեղանատախտակի մը վրայ
դնելով, և ուրիշ ողորկ տախտակով
գլորտըկելով շրտկեցու: Ետոյ ծայ-
րի Թիթեղէ խողովակները հանէ,
փայտէ դանակով մը ծայրերնին շտկը-
տէ, և ուրիշ շրջանակներու վրայ կա-
խելով չորցու ու ծախէ:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՆՈՍՈՒԹԻՒՆ

Հին անօթներու վրայ:

Եւս կ'ըսուին ընդհանրապէս ան
ամանները, որոնց մէջ զանազան բա-
ներ և մասնաւորապէս հեղուկներ կը
պահուին: Ետենով կարծիք մը կար
Թէ հիները կենդանեաց եղջիւրները
կը գործածէին շիշի ոչ գաւաթի տեղ,
և աս սովորութիւնը զանազան ազ-
գեր երկայն ատեն պահեցին. ինչպէս
նաև տապանակին մէջ պահուած որ
եղը եղջիւրի մէջ կը պահուէր: Պա-
ղիանոս կ'ըսէ Թէ Հռոմեղջիւրի մէջ
կը կշռէին եղը, գինին, քացախը և
մեղրը. Սվրատիոս և Կեսար ալ նոյն
բանը կը հաստատեն. իսկ Պլինիոս
կ'ըսէ Թէ աս սովորութիւնը ունէին
նաև բոլոր հիւսիսային ազգերը.
Բսենոփոն ալ նոյնը Եւրոպայի ու
Եսիոյ զանազան ժողովրդոց համար կը
զուրցէ: Հին բանաստեղծները դիւ-
ցազանց համար կ'ըսեն Թէ եղջիւրէ ա-
մանով կըխմէին իրենց ըմպելիքը. և
աս տեսակ գաւաթ գործածելը՝ րա-
ստանի մէջ ինչուան հիմա ալ կայ: Եւ
կէ ետքը սկսած պիտի ըլլան մարդիկ
խեցեղէն ամաններ գործածել. ետքը
սովորութիւն եղաւ կենդանեաց տի-
կը գործածել՝ մէջը հեղուկ պահելու
համար: Տիկ գործածելու սովորու-
թիւնը խիստ հին է. ինչպէս կը տես-
նենք ծննդոց գրքին մէջ, որ երբոր
Եբրահամ Եւարը վաւրտեց, ջրի տիկ
մը տուաւ իրեն: Եւսպիսի բնական
անօթներէն ետքը ելան հետ զհետէ
ուրիշ զանազան ձևերով անօթներ,
որոնց վրայ աղէկ կըխօսի Եթենէոս
յոյն մատենագիրը:

Հիները կը ջանային ան ձևով շի-
նել իրենց անօթներն որ աւելի յար-
մար ըլլան գործածութեան, միանգա-
մայն աչքի ալ աղէկ երեւնան. ուստի

Եգիպտական անոթներ :

երբեմն զուգահեռոտն ձևով կը շինէին ամանները, երբեմն ալ բոլորաձև կամ գոգաւոր, որպէս զի անկեանց շատութեամբ մարդուս աչքին տգեղ չերևան : Բայց երբոր կիրթ արտօրակը վերջացաւ, արուեստաւորները՝ սկըսան բրգաձև շինել ամանները ու անկիւններով խռկած, և հիներուն գեղեցիկ պարզութիւնը կորսուեցաւ :

Յունաց ու Հռոմայեցւոց անոթներուն վրայ շատ մեծագործութիւն ու զեղխութի կար, և անոնցմով թէ սեղանին կը զարդարէին և թէ իրենց պիտոյքը կը հոգային : Բնդհանրապէս Վորնթոսի, Վեզոսի ու Եգիպտոսի պղինձներէն էին աս անոթները, երբեմն ալ արծաթէ՝ վրանին բարձրաքանդակ զարդերով . և աս զարդերը երբեմն նոյն իսկ անոթներուն վրայ փորուած կ'ըլլային, երբեմն ալ առանձին շինուած ու անոթին վրայ կը սցուցած . երբեմն ալ պղնձէ անոթներու վրայ արծաթ պատելով՝ անոր վրայ զարդեր կը փորէին : Վիկերոն կ'ըսէ թէ Բսորուոց Բնտիոքոս թագաւորը Սիկիլիայէն անցնելու ատեն զանա-

զան անոթներ առեր էր, շատը արծաթէ, ոմանք ալ ոսկիէ՝ ազնիւ քարերով զարդարուած, և ասոնց մէջ մէկ կտոր գոհարէ անոթ մըն ալ կար ոսկիէ կոթով : Հռոմայեցիք ոչ այնչափ անոթներուն իւրութիւն պատուականութեւ կընայէին՝ որչափ անոնց հնուէր ու ազնուութեւ . և աւելի կը յարգէին հողէ կամ քարէ հին անոթները՝ քան թէ ոսկիէ ու արծրթէ շինածները : Երբոր Հռոմայեցիք Սիկիլիոնացւոց Փիլիպպոս թագաւորին յաղթեցին, շատ մը պղնձէ անոթներ քանդակներով զարդարուած՝ բերուեցան Հռոմ : Վեսարու ատեն շատ յարգի էին ան մետաղէ անոթներն որ Սպուա քաղաքին գերեզմաններուն մէջ գտնուեցան . նոյնպէս յարգի էին ան պղնձէ ու խեցեղէն ամաններն որ Վորնթոս քաղաքին նորոգութեան ատենը գերեզմանաց մէջէն ելան : Վերենայ թէ տնական բաներու մէջ աս տեսակ անոթները չէին գործածուէր, հապա թանգարաններու մէջ կը պահուէին . իսկ հարուստ մարդիկ արծրթէ ու ոսկիէ ամաններ կը գործա-

ծէին : Եւսպիսի անօթներ Եւսիայէն բերաւ հետը¹ ուկիոս Սկիպիոն՝ Եւսիոքոս Թագաւորին յաղթելէն վերջը : Պոմպէոս Սիհրդատի անօթները ժողոված ըլլալով Բաղդի տաճարին ընծայեց , ու ինքը առջինը եղաւ կ'ըսէ Պլինիոս , որ Հռոմայեցւոց քարէ անօթներուն յարգը ճանչցուց , այնպէս որ ոսկիէ ամաններու հետ հազիւ կը փոխէին :

Հրապարակական խաղերու մէջ հին ատենը մրցանակի տեղ ալ կը տրուէին աս անօթները . անոր համար է որ խաղերու պատճառաւ փորուած միտախներու վրայ անօթներ կ'երևնան , ոմանքնաւ ձիթենիի ձիւղերով զարդարուած : Եւ տեսակ անօթներու մէջ խիստ անուանի էր Փորթլանտի անօթը , որուն վրայ ուրիշ տեղ խօսեցանք¹ :

Բնդհանուր անօթներուն վրայ այսչափ խօսելէն ետքը քիչ մ'ալ Եւստրուրական անօթներուն² վրայ խօսինք : Եւսոնց մեծ մասը Կամպանիայի , մեծին (Յունաստանի ու Սիկիլիայի մէջ գտնուած են , մօտերս ալ Իտալիայի մէջ խիստ շատ ելան : Եւստրուրական անօթները զանազան ձևեր ունին . գոյներնին՝ ոմանցը սպարզ սև է , ոմանցը կարմրագոյն կամ դեղին . ոմանք փառաւոր զարդերով՝ մարդու գլուխներով ու պատկերներով զարդարուած են . աս պատկերներուն տակը երբեմն աստուածոց ու դիւցազանց անուններն ալ գրուած կ'երևնան : Սև անօթներուն վրայ եղած նկարներէն ոմանք կարմրագոյն են՝ ճերմակի հետ խառնուած : Եւս անօթներս գերեզմաններու ու դամբարաններու մէջ գտնուելէն՝ կարծեն հնագէտք Թէ աս անօթները տնական բաներու չէին գործածուէր , հապա սրբազան սեպուած էին : Եւ տեսակ անօթները շատ յարգի են՝ մէյմը իրենց ձևոյն գեղեցկութեանն ու փառաւորութեանը համար , մէյմըն ալ

որ շատ տեղեկութի կուտան հնագիտաց՝ իրենց վրայի նկարներովն ու ըզգեստներու՝ աթոռներու և ուրիշ կարասեաց ձևին համար , որ ուրիշ տեղ դժուար կ'ըլլար գտնելը :

Եւստրուրական անօթները նկարելու կերպին վրայ շատ բաներ գրուած են . հաւանական է որ անօթին վրայ կը կրպցընէին ձևով մը կտրած բարակ նիւթ՝ մեր Թուղթին պէս , ու անօթին վրայ վերնիճ կը քսէին . անով պատկերահանին ուրիշ բան չէր մնար , բայց եթէ մանր գծերը որոշել ու պատկերին գոյն տալ : Եւսպիսի անօթներուն զանազան հաւաքմանցը վրայ գրած են Եւստրուրացոցմէ Տէմփութէր , Կորի , Փասսերի , Վաիլիս , Հանքարվիլ , Թիշպէյն ու Իթալիասքի անունով հնագէտները : Հիմակուն Եւսպիսի անօթներու հաւաքմանց մէջ շատ հարուստ ու անուանի է Վանինոյ իշխանին հաւաքմունքը :

Բ Ա Ր Ո Յ Ա Կ Ա Ն

ՆԵԼԱՅԻ ՆՕՍԳԵՐ ՈՒ ԶՈՒՆԸԱԼԻ ԴԻԳՈՒՄԵՆԵՐ

Բարեկամութիւն :

Իրեք տեսակ բարեկամ կայ . իրը վրագ սէր ունի , իրը վրագ փոյթ չունի , որն ալ քեզի դէմ ատելութիւն ունի :

Եւստրուրական :

ՍԱՐԴՈՒՆ մէկը մինակ ու քաշուած կենալ շատ կը սիրէ եղեր . ասոր ետէն կ'իյնան որ մարդկանց մէջ մտնէ , ճար չըլլար . պատճառը կը հարցընեննէ՝ պատասխան կուտայ Թէ « Եւս ընեմ . ես իմ պակասութիւններուս աւելի վարժեր եմ համբերելու քան Թէ ուրիշներուն » :